

485. Minden kegyelem (vö. Zsolt 24, 10)

Imádkozzuk a 221. számú éneket:

*Szent örökké, szent az Isten, Atya, Fiú, Szentlélek!
Zengjen égen s földön minden hálát a nagy Istennek!
Áldott, ki az Úr nevében jó angyalok körében.
Szent örökké, szent az Isten, Atya, Fiú s Szentlélek!*

A szemlélődő ima útjának tanulmányozásánál a 12. fejezetben most eljutottunk a C ponthoz. Ez olyan témát befejező imaszakasz: Minden kegyelem. Amikor a művész nagyjából készen van a szoborral, akkor a végső simításokat elvégezve azt mondja: „Most feltettük a koronát a műre.” **Ez a gondolat:**

I. Minden kegyelem – valamiképpen megkoronázza a 14 év munkáját a szemlélődő ima megismerésében!

Minél jobban megismeri az ember Istent, annál inkább megismeri az Ő szeretetét. Isten önmagát ajándékozó szeretetét mondjuk kegyelemnek. Isten az egész utat – amelyet a szemlélődő imával kapcsolatban megtettünk, hogy a lélek és Isten kölcsönös szeretetét egyre jobban megismerjük, ezzel koronázza meg, hogy mindent, az ember erőfeszítését is, és az Istentől kapott szemlélődés kegyelmét is Ő ajándékozza nekünk szeretetből. Az Istennel való betöltődés, vagyis a Vele való misztikus, titokzatos egyesülés az Ő ajándéka. Az, hogy az ember benne élhet Istenben, Isten pedig mibennünk (vö. Jn 14, 20), emberi erővel elérhetetlen, megközelíthetetlen, emberi erőt meghaladó imaállapot, de mégis Istennek ez az akarata. Erre teremtette az embert. **Nem Istennek van szüksége az emberre.** Ő tökéletesen boldog a teremtményei nélkül is, a világ teremtése előtt is, hanem **azért szólította a létbe** a láthatatlan lényeket, az angyalokat, és a látható teremtményeket, köztük az embert, **hogy önmaga ajándékozásával boldogítsa őket.**

Ha körülnézünk a világban, akkor nagyon sokszor nem Isten uralmát látjuk a lelkekben, hanem például a pénz uralmát. A teremtő Isten helyett a pénz megszerzésének vágya, megtartása, gyarapítása diktál az emberek életében. De folytathatjuk tovább: **a világ a hármasszöveg ritmusára ring.** Nemcsak a **pénz vágya**, a birtvágy, hanem a **test vágya és az élet kevélysége** (vö. 1 Jn 2, 16) – ahogyan Szent János apostol írja levelében – irányítja az emberek érzéseit, életét. (operettben: *Az embert vágyai vezérlik*). Ezen szenvedélyek vonzására – mondjuk így: – táncolnak az emberek. Szent János azt is mondja: Ne keressétek mindezeket, amik a világban vannak, hanem **keressük inkább a mindenek Teremtőjét!** (Vö. Mt 6, 33). **Aki az ég és föld teremtő Istenét szereti, Aki az égi szerelem megigéztette, az hajlandó a kereszt jelét odatenni a föld felé irányuló vonzalmak elé,** mint ahogyan a kottában is a kereszt jele egy fél hanggal feljebb emeli a hang magasságát; úgy **Krisztus keresztjének az elfogadása is transzponálja, a magasabb hang-tartományba emeli az ember életét.** A földi helyett **az égi hangzás harmónia hangzik fel** az ember életében. Ez az isteni Karmester irányítása, ez a krisztusi szegénység, tisztaság és engedelmesség által szerzett dallam, ez a mennyei élet harmóniája már itt a földön is, de még inkább majd az örökkévalóságban. Akiket megigéztett az égi szerelem, azok Isten hívására lemondanak azokról a javokról, amelyek elvonnák lelküket

Istentől. Az anyagi, a földi világ, sőt önmaga vonatkozásában is Istent keresik, Istent akarják birtokolni, Vele betöltődni! Isteni szeretet ritmusára ringani már ebben a világban, de még inkább az örökkévalóságban.

Az égi szerelemtől megigézett ember már most, a földi életben is úgy akar élni, mint Isten angyalai a mennyben,

- akik Isten színe előtt állnak,
- akik szeretetből Őt választották, és Neki szolgálnak,
- **akik** beleolvadtak – illetve mondhatnánk inkább így:– **beleemelkedtek Isten szeretet-életébe.**

Az égi szerelem megigéztjére már nem a földi vonzás hat, hanem Isten szeretetének a vonzása. Az Isten szemlélésére irányuló imamód, vagyis az a befogadó jellegű imádság, amelyben Isten a létezés, az ismeret és a szeretés útján önmagát ajándékozta a léleknek, hogy azt fokozatosan birtokba vegye, az egymásban való lét, a kölcsönös ismeret és az önátadó szeretet, vagyis az egymásnak való öröm, és egymás békés birtoklása által valósul meg. Isten ugyanis szívesen eljön, és *lakást vesz a lélekben, benne marad, a lélek pedig Istenben él.* Megtapasztalja, hogy Isten szereti a Fiút, de szereti mindazokat is, akik a Fiúhoz tartoznak. Jézus kinyilatkoztatta: „*Az Atya szeret titeket, mivel ti szerettedek engem, és hittétek, hogy Istentől jöttem. Az Atyától jöttem, és a világba léptem. Most elhagyom a világot, és az Atyához megyek*” (Jn 16, 27-28). Azt is megígérte: *Elmegy, helyet készít nekünk, azután ismét eljön, és magával visz bennünket, hogy mi is ott legyünk, ahol Ő van!* (Vö. Jn 14, 3).

A szemlélődő ima útjainak összefoglalása nem történhet meg tömörebben, mint ahogyan Sirák fia mondja: **Egy a szó vége, az, hogy Ő a minden!** (Sir 43, 29). Sok bölcsességet lehet mondani, de *száz szónak is egy a vége: Isten a minden!*

A Neovulgata, vagyis a latin új fordítás hasonlóan mond: *Ő van mindenben*, de ennek is ugyanaz az értelme: **Isten mindent betölt, Isten eluralkodik az ember lelkében, az ember életében!** Csodálatos története van ennek, hogy Isten hogyan uralkodik el az ember életében.

A krimi regények is azért izgalmasak, mert az ember látja, tudja, tapasztalja, hogy valaki, valakik bűnt követtek el, de végül is a regény arról szól, hogy a földi igazságszolgáltatás győz. Az emberiség életének regényében is ez a legizgalmasabb fonal:

Hogyan valósul meg az isteni igazságszolgáltatás?

II. Hogyan jutalmazza meg Isten azt, aki Neki akar szolgálni, aki nem a rosszat teszi, hanem a jót? (vö. Zsolt 33, 15)

Mindezek szemléltetésére hadd meséljem el egyik élményemet: Egy szeptemberi késő éjszakában **szúnyog-vadászatot rendeztem a cellámban.** Szúnyog-inváziós idő volt ez. Amikor már nem láttam egyetlen szúnyogot sem, mint aki jól végezte dolgát, békésen lefeküdtem aludni. Egész éjjel nem történt különösebb, de a sötétség elmúltával, alig hogy derengeni kezdett, egy szúnyog zúgása ébresztett fel. (Jó az árvíz, jön a szúnyog! – hangzék...) Nyilván belém akarta döfni „lándzsáját”. Én meg őt akartam elérni, hogy agyoncsapjam. Nem sikerült, mert amikor úgy éreztem, hogy a fülem közelében van, mert hiszen annyira hallottam a zúgását, és odacsaptam, csak saját magamat találtam el. Újra jött a szúnyogzúgás, amiért azután felkeltem az ágyból, és gyilkos szándékkal kerestem azt a nyavalyás szúnyogot a szobában. Nem találtam, pedig tudtam, hogy van. Tudtam, hogy ott van. Kerestem tovább, de nem láttam.

Akkor úgy **belém-villant a gondolat**, amit a lelki élet mestereitől tanultam: **Uram, Istenem, kerestelek az éjszakában**, de nem láttalak a sötétben, bár **tudtam, hogy itt vagy!** Már kezd derengeni a hajnal, hogy eltűnjék az éjszaka sötétsége. Ez nyugalommal töltötte be a

lelkemet , amikor a szúnyog újra megmutatta magát csak egy villanásnyira. Láttam is, amint felém szállt, de eltűnt a szemem elől. Kerestem tovább. Biztos, hogy ott volt a cellában, mert a döngicsélését is hallottam, amikor újra meg újra „szemtelenül” a fülem mellett szállt el. De olyan ügyesen, hogy akkor nem láttam, csak hallottam. Megadtam magamat a sorsomnak, mert később sem találtam meg. Visszafeküdtem, hogy békén, biztonságban elnyugodjam, de ő, a szúnyog megtalált engem, és eltalált engem a lándzsájával. Belém-hatolt, részesült belőlem. Kiszívta a véretem, élt belőlem. Akkor, amikor már így betöltődött velem, megláttam a falon. Tényleg ott volt. Most már kénytelen voltam elfogadni, hinni, hogy itt van a szobámban. Sőt, most már nemcsak hittem, nemcsak láttam, hanem tudtam is, hogy ott van, mert találkoztam vele. Részesé lett az életemnek a vérszívásával. Próbáltam megfogni, de újra kisiklott a kezemből. Nem adtam fel, hanem tovább kerestem, hogy elérjem. Nem voltam képes nyugodni, mert tudtam, hogyha újra visszafekszem az ágyba, ő újra eljön. Akkor megragadtam, eltaláltam. Ó de boldog voltam, amikor megfogtam! Igaz, hogy ő meg boldogtalan, mert belehalt. Agyonnyomtam.

Végül is egy ilyen szúnyog-vadászat után **nagy béke szállt rám, és elkezdtem meditálni, mert eszembe juttatta az Úr magát.**

III. Az Úr az Ő békéjét közölte a lelkemmel

Ráésszméltem a hajtóvadászat alatt:

– **Uram, Reád gondoltam!**

– Valójában Te ébresztettél fel.

– **Te jöttél el hozzám, a szívembe.**

– Te akartad szereteted lándzsáját a szívembe döfni.

– Én pedig, **Uram, megnyugodtam Benned, miután a szenvedélyek sokaságát**

próbáltam kiirtani, hogy csendességem legyen, hogy ne zavarjanak a földi dolgok, ne azok hatoljanak be a lelkembe, hanem a Te békéd, Uram! Felismertem: az egész sötét éjszaka is csak a Te ajándékod volt, Uram. A szúnyogra való várakozásomban láthattam a holdat is lenyugodni, a sötétséget eluralkodni. Azután az éj árnyai egyre jelentéktelenebbek lettek, végül is eltűntek, mert megláthattam a kelő nap fényét. Bár az éjszaka folyamán a napot nem láttam, de mégis tudtam, hogy van, és tudtam azt is, hogy nemsokára felvirrad, hogy én is az Ő fényével leszek beragyogva. Ebben a kegyelmi állapotban érthettem meg, és vallottam meg:

„– Uram, Téged kerestelek az éjszakában.

– Téged kívántalak elérni virradatkor!

–Téged akartalak megragadni, magamhoz ölelni!

– A Te arcod ragyogó Fényességét kívántam meglátni!”

– Megélhettem a Zsoltáros vallomását: *Vágyva vártam az Úrhoz, és Ő lehajolt hozzám* (Zsolt 39, 2). Végül is a teremtmények, **a döngicsélő szúnyog is segítette a lelkemet az Úr felé.**

Megélhettem, hogy az emberi erőfeszitésem kevés eredménnyel jár, és milyen nagy ajándék, amikor az Úr lehajol hozzám, és nemcsak kezembe adja Őt, hanem a szívembe is!

Isten tehát az Ő választottja javára tevékenykedik. A Zsoltárossal elmondhatja az ember: *Dicső végzéseite útját futva járom, mert szívemet kitágítottad* (Zsolt 118, 32). **Az embernek az a feladata, hogy Isten parancsainak útján járjon! Futva, sietve járjon az Úr szeretetének**

kenetétől vonzatra járjon! Szaladjon az égi kenet, Krisztus illata után! (vö. Én 4, 10). De az imádkozó ember azt is megélni, hogy a szívét az Úr tágítja ki. **Az Úr az, Aki egyre nagyobb nyitja ki az ember szívét, hogy egyre jobban befogadhassa Istent, Isten önmagát ajándékozó szeretetét, a kegyelmet!**

Isten ugyanis szívesen adja az Ő kegyelmét. Szent Péter tanítja: *Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak azonban kegyelmet ad* (1 Pét 5, 5). A kevély ember önmagát állítja a központba. Azt mondja: „Nem kell nekem Isten!” Ezért nem is csodálható, hogy nem tudja befogadni Isten szeretetét, amellyel minden embert boldogítani akar.

Az alázatos azonban azt mondja: „Uram, Te vagy a nagyobb, én, a kicsiny teremtményed, a Te választottad, kicsiny jegyessed, aki rászorulok a Te szeretetedre.” Ezért **csak az alázatos ember tudja befogadni a kegyelmet**, amelyet Isten az Ő szeretetéből akar adni nekünk.

Egész lelki életünk, vagyis az Istennel élt életünk erre a magatartásra irányul: **Önmagunk helyett Isten legyen fontosabb az életünkben!** Isten uralkodjék el az életünkben! *Isten országa jöjjön el!* (Mt 6, 10), és valósuljon meg bennünk! Mindez tehát ajándék.

Izajás prófétánál Isten ezt ilyen vallomással erősíti meg: *Örökre szóló irgalommal megkönyörültem rajtad, mondja az Úr, a te Megváltód* (Iz 54, 8). Isten ugyanis szívesen emlékezik arra a szövetségre, amelyet választottjaival kötött nemcsak az Oszövetségben, hanem az új és örök Szövetségben, amelyet Jézus vérével kötött meg. **Jézusban tehát örök szövetségre lépett velünk, hogy mindig irgalommal megkönyörül rajtunk.** Mindig részesít az Ő ingyenes szeretetében. Ezért mondja a Zsoltáros: *Az Úrnak minden útja kegyelem* (vö. Zsolt 24, 10). **Az Úrnak tehát minden cselekedete a világ teremtésén, megváltásán, megszentelésén keresztül kegyelem, vagyis ingyenes ajándék, amelyet nekünk, embereknek be kell fogadnunk!** Mindaz, amit Isten művel velünk, emberekkel, az ajándék, Izajás próféta ezt így fogalmazza meg: *Urunk, Te adod nekünk a békét, mert a Te műved mindaz, ami velünk történt!* (Iz 26, 12). Vagyis újra meg újra meg kell állapítani: minden kegyelem! Horváth Sándor, ez a nagy domonkos tudós az *Aquinói Szent Tamás világnézete* című könyvében a misztikával kapcsolatban ezt mondja: „**A misztika nem homály, hanem Fény! A lélekben megvalósuló ismeret összessége, az egész lényünket megragadó szemlélés. A misztika nem semmittevés, ahogyan azt a quietizmus, az Egyháztól elítélt téves nézet hirdette.**”

Az istenszemlélés a misztikus egyesülés Istennel tehát nem a semmittevés jutalma, bár kell hozzá az ember tétlensége, hogy rendelkezésére bocsássa magát Istennek, Aki közölni akarja magát, és ő befogadja. **A szemlélődés az élet legmagasabb foka!** Itt már nem a hit vagy a tudomány – mondjuk így – tompított fényénél látunk és cselekszünk, hanem kifejezetten Isten sajátos megismerése és cselekvési módja járja át a mi ismereteinket, szívünk szeretetét, és cselekvéseinket. **A misztika tehát kegyelem. Az Istenről az ember egész mivoltát megragadó ismeret, és a Belőle áradó szeretet Isten műve, ajándék, amellyel Isten az Ő teremtményét akarja gazdagítani.** Ezért kell a teremtmény nyitottsága, készsége, rendelkezésre állása.

Szent Brúnó, a kartauzi rend alapítója, aki egészen a szemlélődésnek adta át magát, és ebben az Istent néző és szerető magányban társakat választott maga mellé a kartauzi rendben, azt mondja: „A mennyei Jeruzsálemben **látni fogjuk** lélekben a Szentháromság egy **Istent!** Ez azt jelenti, hogy értelmünkkel látni fogjuk Őt **önmagunkban!** Azt az Istent, Akit itt a földön nem láthatunk.” Ugyanakkor *Isten lesz minden mindenben* (1 Kor 15, 28), idézi a Korintusi levelet.

Szent Brúnó: Magyarázatok a Zsoltárról (Ps. 83 IL. IV. 181). Kezdetben a kegyelem volt, és minden, ami lett, Isten szeretetéből kapott létet: **Amikor tehát az istenszerető lélek megismeri Istent értelmével, és befogadja Isten szeretetét szívével, akkor a mennyei boldogság teljességét élvezheti.** Ezért a szemlélődő szerzetesek itt a földön mennyei életet akarnak élni. Amikor már nem e-világ szenvedélyei szerint élnek, hanem azok fölé emelkedve mindent elhagynak, ami akadályozza őket az Istennel való egyesülésben, vagyis hogy értelmük egyesüljön Istennel a szemlélés kegyelmében, illetve akaratuk az istenszeretésben, amely kegyelmet az Úrtól kapnak, Aki tekintetre méltatta őket. Kiválasztotta őket, meghívta őket. Ők, akárcsak a Boldogságos Szűz Mária, igent mondtak Isten hívó szavára, akaratára (vö. Lk 1, 38).

Szent Péter apostol is beszél *a minden kegyelem Istenéről* (vö. 1 Pét 5, 10). Ezt a *Szent István Társulat bibliafordítása* hozza így. A Békés-Dalos féle görögből való Újszövetségi Szentírás fordítás pedig ezt a mondatot így írja: **Isten minden kegyelem szerzője**. A lényeg ugyanaz, a tanítás ugyanazt fejezi ki, hogy **Istentől jön minden kegyelem!**

Erdő Péter bíboros atyánk is ilyen gondolatot választott püspöki jelmondatának: **„Kezdetben a kegyelem volt, és minden, ami lett, Isten szeretetéből kapott létet.”**

Szent Pál apostol arról is beszél: nem a törekvőn, nem az igyekvőn múlik az eredmény, hanem a mindenkin irgalmasan megkönyörülő Istenen, aki a *növekedést adja* (vö. 1 Kor 3, 6). A szentek, Isten barátai is ezt a valóságot érték meg.

A Gyermek Jézusról nevezett Lisieux-i Szent Teréz utolsó szavai így hangzottak: – „*Tout est grace*” –, magyarra fordítva: Minden kegyelem. Ő, aki már a mennyország ajtajánál állt élete utolsó pillanataiban, így tudta összefoglalni életét: **mindaz, ami az életében történt, Isten ajándéka**. Minden kegyelem. A magyar nyelvben nem tesszük ki a lét igének az egyes szám harmadik személyét, hogy minden kegyelem van, de itt erről van szó. Minden, ami van, az kegyelem, az Isten ingyenes ajándéka. Minden kegyelem.

Henri Boulad francia, Egyiptomban élt jezsuita ugyanilyen címmel adta ki könyvét Budapesten. 1992-ben jelent meg az Ecclesia-nál: *Minden kegyelem. Nem lehet az életet jobban összefoglalni, mint Isten ezen ajándékozó szeretetére hivatkozni* (SZIT 2009. A papság évében).

Georges Bernanos, ez a XX. századi francia konvertita író is az *Egy falusi plébános naplója* című regényében – amelyben egy fiatal plébános lelki küzdelmét, előrehaladását, helytállását vázolja – ezzel a mondattal fejezi be: Minden kegyelem, vagyis minden Isten ajándéka. **Nekünk be kell fogadnunk Isten ajándékát, és együtt kell működni Vele!**

Mit jelent az az idézet, amelyet a lelki élet útján annyian idéznek a Gyermek Jézusról nevezett Lisieux-i Szent Teréz utolsó szavai: „Minden kegyelem.”

Először is azt kellene végiggondolnunk: **Isten nélkül az ember léte értelmetlen lenne!** Ha nem lenne Isten, akkor az embernek az élet-pályája is teljesen reménytelen lenne. Azonban Isten kegyelmi ajándékát így is meg lehet fogalmazni: Ez nem más, mint Isten önjajándékozása, önmagát ajándékozta nekünk. Ezt a pszihikai valóságot az ember a szíve mélyén megéli. Ahogyan a szerelmes benne tud létezni a szerelmével választottja szívében, és tudják, hogy egymásban vannak a szeretet kölcsönös önjajándékozásával, úgy az Istenben hívő ember még inkább megéli: Isten öbenne van a szeretet ajándékával, Ő pedig neki ajándékozta magát Istennek, és Istenben él. *Isten ugyanis az embert az Ő saját képmására teremtette* (Ter 1, 27). **Az ember Isten létének a visszatükröződése**. Igaz, hogy az eredeti bűn által az ember elveszítette ezt az Istennel való közösséget, az Istenhez való hasonlóságot, de Isten már a régi Szövetségben, tehát az Ószövetségben kibontakoztatta a tanítást, hogy az ember hogyan tud egyre jobban újra bekapcsolódni Isten életébe. Hogyan tudja befogadni Isten önmagát ajándékozó szeretetét. Ezt még inkább Egyszülött Fia által nyilatkoztatta ki, amikor benne és általa új és örök szövetséget kötött övével. Az ember Isten önmagát ajándékozó szeretete által visszakapta az istengyermekség méltóságát. Az ember lelkében egyre jobban felragyognak az Istenhez való hasonlóság vonásai. A gyermek a lelki életben is visszatükrözi Atyjának arcát. Akkor mondhatjuk, hogy **az Ószövetségnek is, az Újszövetségnek is a célja az, hogy az ember istenivé legyen, isteni vonásokat viseljen!** Mindez kegyelemből, mindez Isten ajándékából. Isten nyitotta meg az utat az ember számára, amely az ő emberi megdicsőülésére vezet, illetve **Istent olyan fokban dicsőíti meg az ember, amilyen mértékben engedi, hogy eluralkodjon benne Isten.**

A kegyelem tehát kinyilatkoztatja azt is, hogy az ember egészen Istené, Isten pedig egészen az emberé. Kinyilatkoztatja azt is, hogy **az ember Isten kegyelme nélkül semmi, de Isten kegyelmével birtokolhatja a mindent, Aki a Mindenség Ura!** Azért a kegyelem nem elnyomja az embert, hanem tökéletesíti a lényét. **Az ember éltszentsége** nem áll másban, mint abban, hogy **hogyan tudja befogadni Isten önmagát ajándékozó szeretetét a kegyelemben, és hogyan tudja azt megtartani.** Az Isten útján való járás az Istennel való együttélés ugyanis Isten tökéletességeit segít utánozni.

A gyermek a cselekedeteivel is egyre jobban hasonlít isteni Urára, Atyjára,
– Aki végtelenül irgalmas,
– Aki egészen közel jön az emberhez,
– Aki a kegyelmet adja az embernek, és az ember megtapasztalja, hogy – ahogyan Kis Teréz mondta – *Tout est grace*, vagyis minden kegyelem! Ezzel azt akarja mondani:

IV. Isten korlátok és határok nélkül cselekszik bennünk, csak engedjünk Neki működési teret!

Ez a kifejezés: – **minden kegyelem – meghívás arra, hogy Isten egyre jobban eluralkodjon bennünk, és Ő cselekedje a saját életét bennünk.** Az embernek az a feladata, hogy szüntelenül észrevegye Istennek ezt az önmagát ajándékozó szeretetét, feleljen rá, és ajándékozza az ő életét is egészen Istennek. A kifejezés, hogy minden kegyelem, a mi szívünk válaszát várja, amellyel egészen ráhagyatkozunk Istenre. Ez a teljes önátadás, az a mód, amellyel **Isten minden nap cselekedni akar bennünk, az Ő életét akarja élni bennünk az örökkévalóság minden napján is!**

Befejező imának vegyük a 223. számú éneket:

*Szent szíveddel együtt hevülünk, felajánljuk szívünk, mindenünk.
Szándékkal így egyesülünk.*

*Gyarló szívünk imája csekély, de ha Szíved könyörög velünk,
Mégis, mégis bizton eget ér!*